

Talouden tasapainottaminen

Khall § 275 02.12.2025

Valmistelija

*kunnanjohtaja Lauri Laajala, puh. 0400 517 380 tai lauri.laajala@perho.com
talous- ja hallintojohtaja Terhi Paananen, puh. 040 183 3165 tai
terhi.paananen@perho.com*

Perhon kunnan vuoden 2024 tilinpäätös oli 0,504 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuosikate oli päättynään tilikautena 1,85 miljoonaa euroa. Perhon kunta sai sijoitustoiminnan tuotoilla 0,9 miljoonaa euroa. Ilman sijoitustoiminnan tuottoja tulos olisi ollut alijäämäinen.

Valtuusto hyväksyi vuonna 2023 taludentasapainotus ohjelman, jossa päätetyt toimenpiteet tehtiin pääosin vuoteen 2024 mennessä. Tästä syystä vuoden 2024 toimintakulut laskivat 5 % vuoteen 2025 mennessä. Toimintakulujen lasku oli kuitenkin vain hetkellistä, koska toimintakulut nousevat tilinpäätöksestä 2024 vuoden 2026 talousarvioon verrattuna on 9,4 %:n (vertailusta poistettu kaatopaikan sulkemiseen liittyvä kertaluonteinen erä). Kuluvalle talousarviovuodelle toimintakulujen on arvioitu olevan -11,816 milj. euroa, jossa on 2,15 %:n nousu verrattuna tilinpäätökseen 2024. Lokakuun 2025 lopun toteuma on -9,498 miljoonaa euroa, joka on talousarvion mukainen. Kuluvan vuoden maltillisten toimintakulujen toteutumassa on huomioitava se, että yhteistoimintaneuvotteluiden vaikutukset (mm. koko henkilöstöä koskevat lomautukset) laskivat toimintakuluja oleellisesti. Ilman näitä vaikutuksia toimintakulut olivat -12,228 mil. euroa (3,5 % korkeammat).

Yksi kriittinen tekijä talouden tasapainon heikentymiseen on toimintatuottojen lasku. Vertotulot ja valtionosuudet ovat pysyneet hyvällä tasolla. Verotulojen tuotto on ollut ennusteita parempaa koko 2020- luvun. Maksutuottojen (sisältää mm. vuokratuotot, tuet sekä avustukset) heikkeneminen on ollut merkittävää jo usean vuoden ajan. Vuonna 2023 toimintatuottoja on ollut 2,616 milj. euroa, 2024 tuotot ovat olleet 2,346 milj. euroa, kuluvan vuoden arvio on 2,135 milj. euroa (lokakuun lopun toteuma 1,837 milj. euroa) ja talousarviovuoden 2026 toimintatuottojen arvio on 1,981 milj. euroa.

Henkilöstökulut ovat nousemassa vuonna 2026 7 % verrattuna vuoden 2025 muutostalousarvioon, jossa on mukana yhteistoimintaneuvotteluiden vaikutukset. Jos verrataan alkuperäiseen budjettiin, jossa ei ole mukana yhteistoimintaneuvotteluiden vaikutuksia, nousu on 3,06 %. Henkilöstökulujen nousuun vaikuttaa kunta-alan palkkaratkaisu.

Talousarvion laadinta on ollut sekä vuodelle 2025, että tulevalle vuodelle 2026 erittäin haastava. Kunnanhallituksen asettamaa talousarvion raamia ei ole ollut mahdollista saavuttaa kumpanakaan vuonna ja vuoden 2026 talousarvio on -1,181 milj. euroa alijäämäinen. Vuosikate on vain 0,133 milj. euroa plussalla, joka ei riitä kattamaan tilikauden poistoja.

Perhon kunnan taloutta tulee tasapainottaa vuosina 2026 – 2028 pysyvästi noin 700.000 eurolla (kumulatiivinen). Suurimpina syinä talouden sopeutustarpeeseen ovat edellisvuosina toteutetuista mittavista

investoinneista johtuvat lainanhoitokulut, kuntien vastuulle siirtyneet työllisyydenhoidon nousseet kustannukset sekä kunnan tulojen aleneminen.

Käyttötalouden kasvun hillitsemiseksi palvelurakennetta ja toimintatapoja joudutaan tarkastelemaan uudelleen. Tavoitteena on, että Perhon kunnan palvelut ovat myös jatkossa laadukkaita ja suhteellisen kattavia, mutta tarkoituksenmukaisesti kohdennettuja sekä mitoitukseltaan oikeasuhtaisia.

Talouden tasapainottamiseksi tulee etsiä säästöjä, keinoja lisätä kunnan tuloja sekä tapoja järjestää palvelut nykyistä tehokkaammin. On myös tarkasteltava, voidaanko toimintoja tuottaa kustannustehokkaasti yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Talouden vahvistamisella halutaan varmistaa kunnan elinvoimaisuus sekä kyky tuottaa laadukkaita palveluja kuntalaisille myös tulevaisuudessa. Talouden tasapainottamisessa tulee huomioida kunnan lakisääteisten tehtävien ja vapaaehtoisesti tuotettavien palvelujen ohella myös kunnan veto- ja pitovoimaan kohdennettavat toimenpiteet.

Tasapainottamisen merkittävin osa koskee oman toiminnan järjestämistä eli sitä miten ja missä tuotamme palvelut. Lähtökohta tulee olla palveluverkko, jossa terveitä ja tarkoituksenmukaisia tiloja hyödynnetään tehokkaasti.

Peruspalveluissa varmistetaan laadukas palvelukokonaisuus varmistamalla riittävä henkilöstö ja edistämällä henkilöstön työssä jaksamista parantamalla tukitoimien vaikuttavuutta. Tämä vaikuttaa muun muassa sairauspoissaolojen määrään, joka on kriittinen henkilöstökulujen hallinnassa. Henkilöstön pysyvyyteen ja hyvinvointiin voidaan vaikuttaa mm. varahenkilöjärjestelmällä ja tarkoituksen mukaisilla tehtävänkuvilla.

Organisaation tukipalvelut tuotetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti. Tasapainottamisen yhteydessä arvioidaan, mitä vapaaehtoisia palveluja kunnan on mahdollista tuottaa. Palvelujen määrä ja priorisointi sekä mistä aikaisemmin luodusta palveluista on syytä luopua. Tasapainottamisessa pyritään minimoimaan vaikutukset, jotka kohdistuvat suoraan kuntalaisiin, mutta täysin muutoksilta ei voida välttyä. Arvioitavaksi tulee esimerkiksi palvelujen maksuttomuus/maksullisuus ja maksujen taso.

Perhon kunnan kestävä tulevaisuuden näkökulmasta on erityisen tärkeää, että kunnan asukasluvun kehitys saadaan positiiviseksi ja lasten sekä nuorten määrä pysyy hyvällä tasolla verrattuna vastaaviin kuntiin. Tämä edellyttää panostamista paitsi kustannustehokkaaseen sekä oikeasuhteisiin palveluihin. Viestintä ja kuntamarkkinointi ovat myös tärkeässä osassa tavoitteen saavuttamiseksi.

Kunnanvaltuusto linjasi talousarvioseminaarissaan 22.10.2025, että talouden tasapainotus on aloitettava ja työhön nimettävä tasapainotustyöryhmä mahdollisimman pian.

Talouden tasapainottamistyöryhmän tehtävänä on tehdä selvitykset ja arvioinnit tasapainotuskeinoista ja tehdä kunnanhallitukselle konkreettiset toimenpide-esitykset tavoitteiden saavuttamiseksi. Työryhmä pyytää työn edetessä lausunnot toimenpide-esitysten luonnoksista mm. henkilöstöjärjestöiltä ja lautakunnilta. Työryhmän tulee tehdä toimenpide-

esitykset, niiden taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset kuntalaisten palveluihin kunnanhallitukselle huhtikuun 2026 loppuun mennessä.

Oheisaineisto

-

Liitteet

-

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- 1) nimetä talouden tasapainottamistyöryhmään kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajistot, ja kunnan johtoryhmän,
- 2) pyytää SDP:n ja perussuomalaisten valtuustoryhmiä nimeämään edustajansa työryhmään,
- 3) että työryhmän puheenjohtajana toimii kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja
- 4) kutsua taloussihteerin työryhmän sihteeriksi.

Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja täydensi ehdotustaan seuraavasti:

- 5) työryhmä voi kutsua työryhmään tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

Päätös

Kunnanhallitus päätti 1) nimetä talouden tasapainottamistyöryhmään kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajistot, ja kunnan johtoryhmän, 2) pyytää SDP:n ja perussuomalaisten valtuustoryhmiä nimeämään edustajansa työryhmään, 3) että työryhmän puheenjohtajana toimii kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja 4) kutsua taloussihteerin työryhmän sihteeriksi, ja että 5) työryhmä voi kutsua työryhmään tarpeelliseksi katsomiaan asiantuntijoita.

Toimenpiteet, otteet

nimetyt henkilöt
valtuustoryhmät

Khall § 86 03.06.2026

184/02.02.00/2024

Valmistelija

*Talous- ja hallintojohtaja Terhi Paananen, puh. 040 183 3165 tai
terhi.paananen@perho.com*

Talouden tasapainotustyöryhmä on kokoontunut yhteensä seitsemän kertaa kevään aikana. Työryhmä kävi läpi järjestäytymisen jälkeen kunnan osatopalvelusopimukset. Myöhemmin käytiin läpi jokainen päävastuualue

omissa kokouksissaan. Työryhmän viimeisessä kokouksessa käytiin läpi yhteenveto ja toimenpiteiden vaikuttavuudet.

Yhteenveto ja toimenpiteiden vaikuttavuudet käsiteltiin toukokuun lopussa pidetyssä valtuustoseminaarissa.

Henkilöstön osallistaminen on seuraavaksi työlliställä talouden tasapainottamisen osalta. Henkilöstö näkee omaan työhönsä liittyvät asiat tarkasti ja henkilöstön ideat on hyvä saada hyödynnettyä talouden tasapainoon liittyen. Ideat voivat olla erityisesti toimintaan ja sen sujuvuuteen liittyviä havaintoja tai sitten konkreettisia keinoja, pieniä tai suurempia.

Oheisaineisto

talouden tasapainottamistyöryhmän yhteenveto

Liitteet

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee talouden tasapainottamistyöryhmän yhteenvedon tiedoksi. Kunnanhallitus pyytää henkilöstön ideoita tasapainotustyön tueksi. Ideoita kerätään 31.8.2026 saakka.

Päätös

Hyväksyttiin.

Toimenpiteet, otteet
henkilöstö
